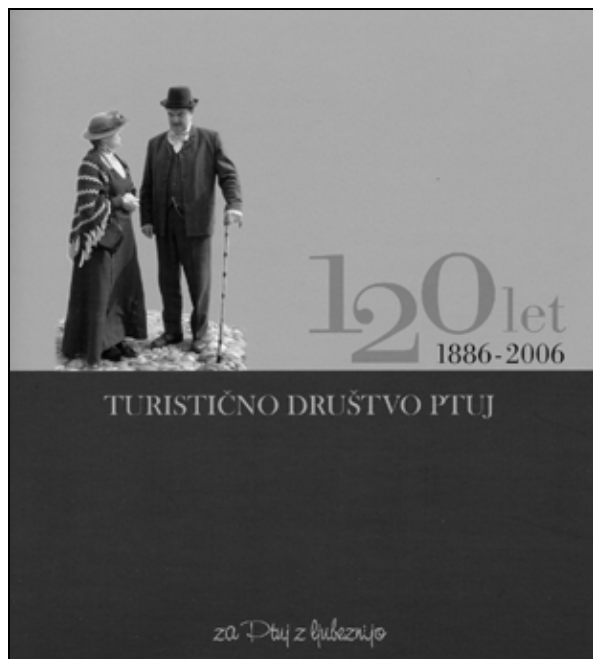

navajo zgodovino posamezne šole, vendar večinoma s pobudo in podporo kakšne ustanove. Posebnost pričujočega zbornika pa je v tem, da so ga pripravili, izdali in založili nekdanji učenci ob obletnici šolanja sami, ter da so njegovo vsebino razširili tako, da lahko s ponosom pokažejo domači javnosti pomembno zgodovinopisno delo.

Vlasta Tul

120 let Turističnega društva Ptuj – 1886–2006, Zgodovinski arhiv na Ptuj, uredila Katja Zupanič, Ptuj 2006, 60 strani, razstava v refektoriju mino-ritskega samostana na Ptuj, avtorica Katja Zupanič, 16. do 26. junij 2006

120-letnico Turističnega društva Ptuj je ob številnih prireditvah zaznamovala tudi publikacija, ki je izšla na pobudo Turističnega društva v Zgodovinskem arhivu na Ptuj. Glede na to, da je ob 110-letnici društva Zgodovinski arhiv pripravil zelo odmevno razstavo, ki jo je dopolnjevala spremljajoča publikacija, smo se v dogovoru z vodstvom Turističnega društva odločili, da v počastitev 120-letnice društva ponovno pripravimo jubilejno publikacijo, tokrat v manjšem obsegu (zaradi finančnih težav), s poudarkom na delovanju in dosežkih društva v obdobju od leta 1991 do danes.

Naslovná stran publikacije ob stodvajsetletnici Turističnega društva Ptuj

Spoštljiva starost društva kaže, da so se nekateri Ptujčani že v preteklosti zavedali zgodovinskega in kulturnega bogastva Ptuja, ki je sicer vedno privlačilo (po)potnike od blizu in daleč. V 120-letni zgodovini je Turistično društvo Ptuj ves čas skrbelo za lepši in urejen videz mesta, njegove okolice ter dobro počutje obiskovalcev.

Ker se je bilo treba organizirano lotiti skrbi za videz mesta in razvoja turizma, so Ptujčani 23. januarja 1886 ustanovili Olepševalno društvo Ptuj (Verschönerungs Verein Pettau). Ker so bili med člani dovolj vplivni ljudje, ki so društvu lahko pomagali tudi finančno, je tako postalo eno najdejavnejših v mestu. Prvotnemu imenu so dodali še tujskoprometno društvo (Verschönerungs und Fremdenverkehrs Verein). Med letoma 1890 in 1895 so ob pomoči občine in premožnejših meščanov zgradili mestno kopališče, uredili park ob Dravi, nekaj let pozneje so tam postavili ličen paviljon za koncerte, na novo zasadili Ljudski vrt in zgradili leseno gostišče Švicarijo, ki je postalo eno najlepših na Ptuj. V skrbi za pospešitev turizma so člani Olepševalnega in tujskoprometnega društva skrbeli za turistično propagando s plakati, objavami v časopisih in razglednicami. Te pa niso bile zgolj zasluga društva, temveč so odražale okus in želje takratnega časa. Leta 1895 je na pobudo tujskoprometnega društva izšel prvi pravi popotni priročnik Ptuj in okolica; to je pomenilo velik korak k večji prepoznavnosti Ptuja. Leta 1893 se je društvu porodila zamisel o ustanovitvi za ustanovitev Muzejskega društva. Društvo je takoj nato začelo urejati prve muzejske zbirke. Kljub prizadevanju društva, da bi Ptuj postal turistično mesto, je bil za obdobje do prve svetovne vojne za Ptuj značilen tranzitni promet, mesto pa je imelo tudi težave s pomanjkanjem prenočišč. Do druge svetovne vojne je dejavnost društva nekoliko usahnila, vzroke pa gre vsekakor iskati v težkem finančnem položaju, v katerem se je društvo znašlo. Še vedno pa so si prizadevali za čistočo v mestu in pospešitev turizma. Mesto je imelo v letu 1940 le en hotel, pet restavracij in tri gostilne. Pred vojno je privabljal največ turistov iz Gradca in Dunaja. 1. decembra 1942 je bilo društvo s prihodom okupatorja ukinjeno, ponovno pa je oživel pred 53 leti, 30. januarja 1953. Skupina posameznikov je s svojimi akcijami društvu želela povrniti staro slavo in prinesiti mestu dohodek od turizma. Še vedno so največ skrbi posvečali urejanju okolja (urejanje zelenic v mestnem parku, na Grajskem hribu in v Ljudskem vrtu), kot tudi skrbi za tujce, ki so obiskali Ptuj. Nenehno so opozarjali na slabe razmere v turizmu in gostinstvu, saj je v petdesetih letih na Ptuj primanjkovalo prenočišč za tujce, gostinski lokali pa so bili na nizki ravni. V okviru društva so tako delovale številne sekcije, ki so s svojim delom pripomogle k večji prepoznavnosti in urejenosti Ptuja.

Z razstave Turističnega društva v refektoriju minoritskega samostana na Ptuj, junij 2006

Velika pridobitev za društvo in turiste je bila ustanovitev Turist biroja leta 1963. Skrbel je za dajanje informacij, prodajo razglednic in spominkov ter organizacijo kulturnih prireditev in izletov. Društvo je bilo v naslednjih letih pobudnik številnih prireditev, ki so bistveno posegle v ptujsko dogajanje, nekatere pa so postale tradicionalne (kurentovanje, akcije Očistimo okolje, okrasitev oken in balkonov v mestu s cvetjem ...). Marsikatera zamisel, ki je nastala pri Društvu, pa je bila izpeljana v okviru Občinske turistične zveze Ptuj, ustanovljene v decembru 1976. V osemdesetih letih je uspelo komisiji za turistične spominke doseči, da so v ptujskih prodajalnah dobili ustrezno mesto domači izvirni spominki: kurent, oljenka, klopotec ... Društvo je uspešno predstavljalo turistično ponudbo Ptuja na raznih sejnih doma in v tujini, postavili so informacijske table, organizirali izlete, izdali barvi prospekt Ptuja v več jezikih ...

V devetdesetih letih je bilo delovanje društva še naprej usmerjeno v promocijo, ohranjanje ter oživljanje bogate kulturnozgodovinske dediščine Ptuja. Na pobudo društva so bile izpeljane številne akcije, ki so oživile staro mestno jedro (postavitev cvetličnih korit, pleskanje starih mestnih vrat, zasaditev cvet-

ličnega parka Evropark). Od leta 1990 je na Ptuj vsako leto prireditev Dobrote slovenskih kmetij. Pobudnik je bilo Turistično društvo Ptuj. V društvu skrbijo tudi za obujanje starih običajev (prangerjada, blagoslov konjev) in na tak način privabljajo v mesto številne obiskovalce. Poseben pomen pripisujejo praznovanju svojih obletnic, saj jim vsaka predstavlja novo iztočnico za nadaljnje delo.

Mesto se ponaša tudi z najvišjimi priznanji v tekmovanjih, ki jih spodbujajo projekti *Moja dežela – lepa in gostoljubna*, *Narodi v razcvetu* in *Entente Florale*.

Zavedajo se, da prijaznejšo in bolj kakovostno turistično ponudbo ustvarjamo vsi, zato si v društvu prizadevajo, da bi bilo boljše sodelovanje z občino, lokalno turistično organizacijo, muzejem, termami in drugimi dejavniki, ki se ukvarjajo s turizmom. V turizmu so pomembne malenkosti, poudarjajo in si obenem želijo, da bi Ptujčani bili resnično ponosni na svoje lepo mesto.

Publikacijo bogatijo tudi številne razglednice in fotografije, prevod v nemški jezik je pripravila Marija Hernja Masten, v angleškega Nada Jurkovič. Ob izdaji publikacije je bila v začetku junija v prostorih Mestne občine Ptuj tiskovna konferenca, niz prireditev v okviru 120-letnice Turističnega društva pa smo sklenili s pregledno razstavo na devetih panojih (od 16. do 26. junija 2006 v refektoriju minoritskega samostana na Ptuj) o delovanju društva v njegovi zgodovini.

Katja Zupanič

Zvonka Zupanič Slavec, Ruska kapelica pod Vrščem: ob 15-letnici slovensko-ruskih srečanj (1992–2006), Unireal, Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije, Ljubljana 2007, 327 strani

Ob 15. obletnici slovensko-ruskih srečanj pri ruski kapelici pod Vrščem je izšla knjiga, ki obsega 330 strani v ruščini in slovenščini. Opremljena je z obsežnim fotografskim in dokumentarnim gradivom, tj. 150 fotografij. Bralca popelje med slovenske naravne in kulturne posebnosti alpskega sveta, predstavi gornjesavsko in soško dolino. Osvetli kruti čas prve svetovne vojne, poda zgodovinski oris nastanka kapelice ter pojasni povezave med slovenskim in ruskim narodom ter obravnava odnose med katolištvom in pravoslavljem. Knjiga naj bi nastala zaradi potrebe po temeljitejšem razumevanju tega premalo poznane poglavja narodne zgodovine.

Pobudnica za izdajo in objavo obsežne monografije je Zvonka Zupanič Slavec, avtorica temeljnega prispevka o zgodovini ruske kapelice. Knjigo ses-